

ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ρούλα μακρή

Απαντήσεις Πανελλήνιες 2017 Χημεία

Θετικές Σπουδές

Τομέας Χημείας "ρούλα μακρή"

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΧΗΜΕΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Θέμα Α

A1: δ

A2: γ

A3: α

A4: β

A5: δ

Θέμα Β

B1:

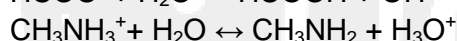
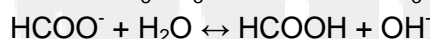
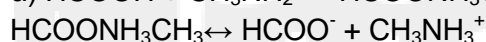
α) Το K ανήκει στην 4^η περίοδο του ΠΠ άρα έχει την μεγαλύτερη ατομική ακτίνα γιατί τα ηλεκτρόνια του είναι κατανεμημένα σε περισσότερες στιβάδες. Ομοίως το Na έχει μεγαλύτερη ατομική ακτίνα από το F διότι ανήκει στην 3^η περίοδο του Π.Π. ενώ το F στην 2η. Άρα η σειρά είναι : F<Na<K

β) Z(Cr)=24 Δομή : $1S^22S^22p^63S^23p^63d^54S^1$

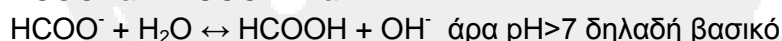
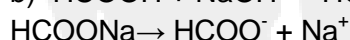
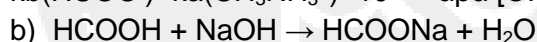
Z(Fe)=26 Δομή Fe^{2+} : $1S^22S^22p^63S^23p^63d^6$

γ) Το H, το F και το Cl

B2:

$k_b(HCOO^-) = k_a(CH_3NH_3^+) = 10^{-10}$ άρα $[OH^-] = [H_3O^+]$ δηλ pH=7 δηλαδή ουδέτερο

B3:

Ο βαθμός ιοντισμού εξαρτάται από την συγκέντρωση. Όσο αυξάνεται η συγκέντρωση ενός ηλεκτρολύτη τόσο μειώνεται ο βαθμός ιοντισμού του σύμφωνα με τον νόμο του Ostwald άρα το διάγραμμα ii είναι το σωστό.

B4:

α) Η αντίδραση είναι εξώθερμη αφού η ενθαλπία των προϊόντων είναι μικρότερη από την ενθαλπία των αντιδρώντων διότι μέρος της ενέργειας τους αποβάλλεται στο περιβάλλον με μορφή θερμότητας.

β)

i) $\Delta H = -(\beta - \alpha) = -(348 - 209) = -139 \text{ kJ}$

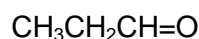
ii) $E_a = 209 \text{ kJ}$

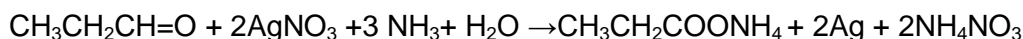
iii) $E_a' = 348 \text{ kJ}$

Θέμα Γ

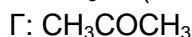
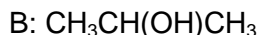
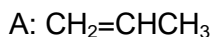
Γ1:

$Mr(C_nH_{2n}O) = 58 \rightarrow 14n + 16 = 58 \rightarrow n = 3$

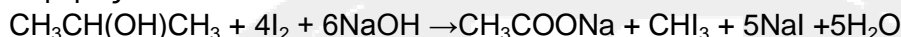
Γ2:

Γ3:

$$\eta(\text{C}_3\text{H}_6) = m/Mr = 6,3/42 = 0,15 \text{ mol αρχικά}$$

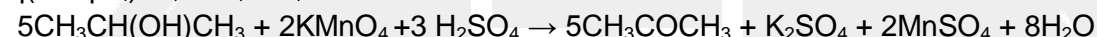
2° μέρος:

$$\eta(\text{CHI}_3) = 19,7/394 = 0,05 \text{ mol άρα } \eta(\text{CH}_3\text{CH}(\text{OH})\text{CH}_3) = 0,05 \text{ mol}$$

1° μέρος:

$$\eta(\text{KMnO}_4) = 0,01 \cdot 2,8 = 0,028 \text{ mol συνολικά}$$

$$0,05 \text{ mol} \quad ; = 2/5 \cdot 0,05 = 0,02 \text{ mol}$$

Άρα στην οξειδωση της 1-προπανόλης θα χρησιμοποιηθούν $0,028 - 0,02 = 0,008 \text{ mol KMnO}_4$

$$; = 5/4 \cdot 0,008 \quad 0,008$$

$$\text{Άρα } \eta(\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}_2\text{OH}) = 0,01 \text{ mol}$$

Στο αρχικό διάλυμα έχουμε τα διπλάσια mol από κάθε συστατικό:

$0,02 \text{ mol CH}_3\text{CH}_2\text{CH}_2\text{OH}$ και $0,1 \text{ mol CH}_3\text{CH}(\text{OH})\text{CH}_3$ συνολικά $0,12 \text{ mol}$ προϊόντων ενώ τα αρχικά mol προπενίου είναι $0,15 \text{ mol}$ άρα το ποσοστό που αντέδρασε είναι : $0,12/0,15 = 0,8$ ή 80%

ΘΕΜΑ Δ

β) Το H_2O_2 είναι το οξειδωτικό σώμα, ενώ το HI είναι το αναγωγικό σώμα.

γ) Για το διάλυμα Υ1:

$$\Sigma \varepsilon 100 \text{ ml} - 17 \text{ g}$$

$$\Sigma \varepsilon 400 \text{ ml} - x$$

$$x = 68 \text{ g H}_2\text{O}_2, \text{ οπότε τα mol του είναι: } n = 68/34 = 2 \text{ mol}$$

Στοιχειομετρικά από την αντίδραση προκύπτουν 2 mol I_2

Δ2.

(mol)	$\text{H}_2(\text{g})$	$+$	$\text{I}_2(\text{g})$	$\longleftrightarrow$	$2\text{HI}(\text{g})$
αρχικά	0,5		0,5		
αντ/παρ	-x		-x		+2x
X.I.	0,5-x		0,5-x		2x

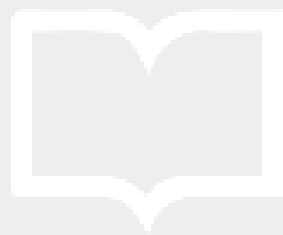
$$K_c = \frac{[\text{HI}]^2}{[\text{H}_2][\text{I}_2]} \Leftrightarrow 64 = \frac{(2x)^2}{\frac{(0,5-x)^2}{V^2}} \Leftrightarrow 8 = \frac{2x}{0,5-x} \Leftrightarrow 4-8x=2x \Leftrightarrow 10x=4 \Leftrightarrow x=0,4 \text{ mol}$$

Άρα οι ποσότητες των συστατικών στην ΧΙ είναι: $n_{\text{H}_2} = n_{\text{I}_2} = 0,5 - 0,4 = 0,1 \text{ mol}$ και $n_{\text{HI}} = 0,8 \text{ mol}$

ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ρούλα μακρή

ρούλα.
μακρή

ΘΕΤΙΚΟ / ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ

Δ3.

Με την αφαίρεση στερεού NH_4I από την κατάσταση ισορροπίας δεν μετατοπίζεται η θέση της χημικής ισορροπίας, αφού η συγκέντρωση του στερεού είναι σταθερή.

Δ4. Ισχύει: $\text{pH} + \text{pOH} = 14 \Leftrightarrow \text{pOH} = 3 \Leftrightarrow -\log[\text{OH}^-] = 3 \Leftrightarrow [\text{OH}^-] = 10^{-3}\text{M}$

Βρίσκουμε την K_b την αμμωνίας.

(M)	$\text{NH}_3 + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{NH}_4^+ + \text{OH}^-$		
αρχικά	0,1		
ιοντ/παρ	-10^{-3}	$+10^{-3}$	$+10^{-3}$
Ι.Ι.	$0,1-10^{-3}$	10^{-3}	10^{-3}

Αφού επιτρέπονται οι προσεγγίσεις τότε $0,1-10^{-3} \approx 0,1\text{M}$

$$K_b = \frac{[\text{NH}_4^+][\text{OH}^-]}{[\text{NH}_3]} \Leftrightarrow K_b = 10^{-5}$$

Το HI είναι ισχυρό οξύ και έτσι με την προσθήκη του στο βασικό διάλυμα της NH_3 ελαττώνει το pH του διαλύματος. Αφού μεταβάλλεται, άρα το νέο $\text{pH} = 9$ (και $\text{pOH} = 5$). Εφόσον η ποσότητα του αερίου HI είναι άγνωστη και μας δίνεται το pH του διαλύματος ($\text{pH} = 9$) τότε απαιτείται διερεύνηση.

Έστω n τα mol του HI.

Βρίσκουμε τα mol NH_3 : $n = CV \Leftrightarrow n = 0,1 \cdot 0,1 = 0,01\text{mol}$

i) Έστω ότι αντιδρούν πλήρως, $n = 0,01\text{mol}$

(mol)	$\text{NH}_3 + \text{HI} \rightarrow \text{NH}_4\text{I}$		
	0,01	n	0,01

Στο τελικό διάλυμα έχω μόνο το άλας NH_4I που είναι όξινο ($\text{pH} < 7$) αφού προέρχεται από το ισχυρό οξύ HI και την ασθενή βάση NH_3 , άρα απορρίπτεται.

ii) Έστω ότι βρίσκεται σε περίσσεια το HI

(mol)	$\text{NH}_3 + \text{HI} \rightarrow \text{NH}_4\text{I}$		
αρχικά	0,01	n	
αντ/παρ	-0,01	-0,01	+0,01
τελικά	-	$n-0,01$	+0,01

Στο τελικό διάλυμα έχω το όξινο άλας NH_4I και το ισχυρό οξύ HI, άρα $\text{pH} < 7$, απορρίπτεται.

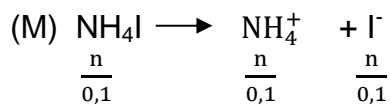
iii) Έστω ότι βρίσκεται σε περίσσεια η NH_3

(mol)	$\text{NH}_3 + \text{HI} \rightarrow \text{NH}_4\text{I}$		
αρχικά	0,01	n	
αντ/παρ	$-n$	$-n$	$+n$
τελικά	$0,01-n$	-	n

Προκύπτει ρυθμιστικό διάλυμα αφού στο διάλυμα έχω το συζυγές ζεύγος

Βρίσκω τις συγκεντρώσεις: $C(\text{NH}_3) = \frac{0,01-n}{0,1} \text{ M}$ και $C(\text{NH}_4\text{I}) = \frac{n}{0,1} \text{ M}$

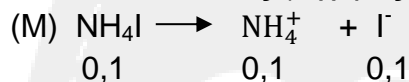
$$\text{Από τύπο H-H: } \text{pOH} = \text{pK}_b + \log \frac{C_{\alpha}}{C_{\beta}} \Leftrightarrow 5 = 5 + \log \frac{\frac{n}{0,1}}{\frac{0,01-n}{0,1}} \Leftrightarrow n = 0,01 - n \Leftrightarrow 2n = 0,01 \Leftrightarrow$$

$n = 0,005 \text{ mol}$, δεκτή

Δ5. α) Η συγκέντρωση του NH_4I είναι:

$$C = n/V \Leftrightarrow C = \frac{0,01}{0,1} = 0,1 \text{ M}$$

Το NH_4I είναι άλας (ισχυρός ηλεκτρολύτης) άρα δίσταται πλήρως:

Μόνο το NH_4^+ υδρολύεται γιατί προέρχεται από την ασθενή βάση NH_3 , ενώ το I^- όχι, γιατί προέρχεται από το ισχυρό οξύ HI .

	(M) NH_4^+	+ H_2O	$\rightleftharpoons$	NH_3	+ H_3O^+
αρχικά	0,1				
αντ/παρ	-x			+x	+x
τελικά	0,1-x			x	x

$$\text{Από την } K_a = \frac{[\text{NH}_3][\text{OH}^-]}{[\text{NH}_4^+]} \Leftrightarrow K_a = x^2 / 0,1 - x \Leftrightarrow x = 10^{-5} \text{ M}$$

$$\text{Άρα } \text{pH} = -\log[\text{H}_3\text{O}^+] \Leftrightarrow \text{pH} = 5$$

β) Εφόσον η ποσότητα του στερεού NaOH είναι άγνωστη και μας δίνεται το pH του διαλύματος ($\text{pH} = 9$) τότε απαιτείται διερεύνηση.

Έστω n τα mol NaOH .

i) Έστω ότι αντιδρούν πλήρως $n = 0,01 \text{ mol}$.

	(mol) NH_4I	+ NaOH	$\longrightarrow$	NH_3	+ NaCl	+ H_2O
Τελικά	0,01	0,01		0,01	0,01	

Στο τελικό διάλυμα έχω το ουδέτερο άλας NaCl που δεν επηρεάζει το pH και την ασθενή βάση NH_3 που καθορίζει το pH.

$$C(\text{NH}_3) = 0,01 / 0,1 = 0,1 \text{ M}$$

Από τον ιοντισμό της NH_3 προκύπτει: $K_b = \frac{[\text{NH}_4^+][\text{OH}^-]}{[\text{NH}_3]} \Leftrightarrow y^2 = 10^{-5} \cdot 0,1 \Leftrightarrow y = 10^{-3} \text{M}$, άρα $\text{pH} = 11$, απορρίπτεται

ii) Έστω ότι βρίσκεται σε περίσσεια το NaOH

Στο τελικό διάλυμα έχω την NH_3 σε ίδια ποσότητα με την περίπτωση (i), άρα $\text{pH} = 11$ και την ισχυρή βάση NaOH , άρα το $\text{pH} > 11$, απορρίπτεται.

iii) Έστω ότι βρίσκεται σε περίσσεια η NH_4I

	(mol) NH_4I	+	NaOH	→	NH_3	+	NaCl	+	H_2O
αρχικά	0,01		n						
αντ/παρ	-0,01		-0,01		+0,01		+0,01		
τελικά	-		n-0,01		0,01		0,01		
	(mol) NH_4I	+	NaOH	→	NH_3	+	NaCl	+	H_2O
αρχικά	0,01		n						
αντ/παρ	-n		-n		+n		+n		
τελικά	0,01-n		-		n		n		

Στο τελικό διάλυμα έχουμε το ουδέτερο άλας που δεν επηρεάζει το pH , και το ρυθμιστικό διάλυμα ($\text{NH}_4^+ - \text{NH}_3$).

Από τύπο H-H:

$$\text{pOH} = \text{p}K_b + \log \frac{c_{\alpha\xi}}{c_{\beta}} \Leftrightarrow 5 = 5 + \log \frac{0,01-n}{\frac{0,1}{n}} \Leftrightarrow n = 0,01 - n \Leftrightarrow 2n = 0,01 \Leftrightarrow n = 0,005 \text{mol}, \text{ δεκτή}$$